

*Kristīne Leoke, maģistrante
Baltijas Starptautiskā akadēmija
Rīga, Latvija*

Parādu ārpus tiesas atgūšanas tiesiskā regulējuma problemātika

Anotācija. Parādu ārpus tiesas atgūšana ir šobrīd aktuāla tēma, jo, kopš pieņēma Parādu ārpus tiesas atgūšanas likumu 2012.gada 8.novembrī, ir pagājuši gandrīz pieci gadi, līdz ar to ir jau radusies prakse un procesuālās īpatnības kreditora un parādnieka savstarpējā saskarsmē. Turklāt, stājoties spēkā parādu ārpus tiesas atgūšanas likumam, radās arī izvēle starp parādu ārpus tiesas atgūšanu, parādu piespiedu piedziņu tiesas ceļā un vispārējās kārtības tiesvedības ceļā. Līdz ar to kreditoram ir izvēle izvērtēt izdevīgumu un efektivitāti starp šiem procesiem.

Publikācijas mērķis ir konstatēt, kādas īpatnības ir parādu ārpus tiesas atgūšanā praktiskajās darbībās un tiesiskajā regulējumā, kā arī efektivitātes noskaidrošana parāda atgūšanā, vai ar Parādu ārpus tiesas atgūšanas likuma spēkā stāšanos šīs problēmas tika atrisinātas.

Atslēgas vārdi: kreditors, parādnieks, piedzinējs, parādu atgūšana, parādu piedziņa.

*Kristīne Leoke, Master's student
Baltic International Academy
Riga, Latvia*

Problems of standard regulation of collecting extrajudicial debts

Abstract. Out-of-court debt collection is now a topical subject, as since the moment of Law on Extrajudicial Recovery of Debt adopted as of November 8, 2012, for nearly five years that have passed, practice and procedural features in the relationship of the creditor and debtor have already developed.

Besides, after the law on out-of-court debt collection came into force, the choice between collecting debts out of court, collecting debts through court and collecting debts per standard procedure has appeared. Thus, the creditor acquired the right of choice to estimate expediency and efficiency of the processes involved in those options.

The purpose of the study is to define the peculiarities of extrajudicial practices linked to legal regulation of debt collection, as well as to define the efficiency of debt compensation and find out whether the problems of debt collection have been solved with the adoption of Law on Extrajudicial Recovery of Debt.

Keywords: the creditor, the debtor, collector, debt recovery, debt collection.

*Кристина Леоке, магистрант
Балтийская Международная Академия
Рига, Латвия*

Проблемы правового регулирования взыскания внесудебных долгов

Аннотация. Внесудебное взыскание долгов в настоящее время является актуальной темой, потому, что с того момента, как был принят Закон внесудебного возврата долгов 8 ноября 2012 года, прошло почти пять лет, и уже появилась практика и процедурные особенности взаимоотношения кредитора и должника. Кроме того, после вступления в силу закона внесудебного взыскания долгов, появился выбор между взысканием долгов во внесудебном порядке, взысканием долгов через суд и взыскание долгов в общем порядке.

Таким образом, у кредитора появилось право выбора, чтобы оценить целесообразность и эффективность этих процессов.

Цель публикации – определить особенности, существующие во внесудебной практической деятельности и правовом регулировании взыскания долгов, а также определить эффективность возмещения долгов, как и то, были ли решены проблемы взыскания с принятием Закона о внесудебном возврате долгов.

Ключевые слова: кредитор, должник, коллектор, возврат долгов, взыскание долгов.

ļevads

Ārpustiesas parādu piedziņas process ir aktuāls mūsdienās, jo, ņemot vērā, ka pēdējo gadu laikā īpaši saasinājušās problēmas saistībā ar parādu piedziņu, un ievērojot faktu, ka līdz šim nebija izstrādāts tiesiskais regulējums ārpustiesas parāda piedziņas jomā, 2012.gada 8.novembrī tika pieņemts jauns ārpustiesas parādu piedziņas regulējums, Ārpustiesas parāda piedziņas likums. Likums tika izstrādāts, lai nodrošinātu taisnīgu praksi ārpustiesas parāda piedziņas procesā. Ārpustiesas parādu piedziņas process ir maz pētīts, jo likums, kas regulē šo jomu, ir salīdzinoši jauns.

Ārpustiesas piedziņa nozīmē, ka parāds no debitora tiek atgūts, lietai nenonākot līdz tiesai. Parādu piedzinēju darbību regulējoša likuma neesamība iepriekš ļāva uzņēmumiem, kas darbojas ar ārpustiesas piedziņas lietām, darboties pēc brīvi izvēlētām metodēm un noteikumiem. Piemēram, Patērētāju tiesību aizsardzības centrā saņemtas daudz sūdzību par piedzinēju neētisku rīcību un dažādām prettiesiski pielietotām parādu piedziņas metodēm.

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir apkopojis statistiku par ārpustiesas parādu at-

gūšanas sektoru no 2013.-2015.gadam [1], un, beidzot 2015.gadā tika novēroti uzlabojumi ārpustiesas parādu piedziņas jomā, jo 2015.gadā no patērētājiem tika saņemtas 73 sūdzības par parādu ārpustiesas atgūšanas pakalpojumu sniedzēju rīcību, kas ir par 8 sūdzībām jeb 9.9% mazāk nekā 2014.gadā. Šie skaitļi norāda uz iespējamo tendenci ārpustiesas parādu atgūšanas jomai pielāgoties jaunam regulējumam.

Jāņem vērā, ka daļa piedziņas uzņēmumu tika izveidoti tieši ekonomikas lejupslīdes laikā, un tajās bieži strādāja neprofesionāļi. Savukārt uzņēmumi, kas tirgū darbojās jau ilgāku laiku un pārstāvēja starptautiskus uzņēmumus, darbojas pēc vispārējām metodēm un starptautisko profesionālo organizāciju noteiktiem standartiem un darbības kodeksiem.

Sabiedrībai attīstoties, radās lielākas prasības cilvēku pamatvajadzībām. Cilvēki ņēma aizdevumus - ātros kredītus, patēriņa kredītus, hipotekāros kredītus, kuru tendence novērojama 2004. gadā, kad daudzviet pasaulē, bet īpaši Latvijā bija ekonomikas augšupeja. Tomēr, kā vienmēr pēc augšupejas, ekonomikā ir vērojama lejupslīde, ko Latvija piedzīvoja 2008.gadā. Tajā laikā cilvēki zaudēja darbu, samazinājās ienākumi, tādējādi cieta arī paši kreditori, kuri kā risinājumu izvēlējās

cedēt parādus, vai nodot lietas ārpusstiesas parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējiem un tikai kā galējo variantu izvēlējas tiesvedību, iegūstot izpildu rakstu, nododot to tiesu izpildītājiem.

Parāds ir maksājuma saistības, kas nav izpildītas tiesiskā darījumā vai tiesību aktā noteiktajā termiņā. Neatkarīgi no tā, vai parādu pieņem pats kreditors, parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs, vai parāds ir cedēts, tam saglabājas tie paši nosacījumi, uz kādiem darījums pirmreizēji tika noslēgts. Tātad, ne parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs, ne jaunais kreditors nav tiesīgi rēķināt soda naudas pēc citas likmes vai palielināt pamatparāda summu.

Prakse liecina, ka parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēji bieži izmanto cilvēku nezināšanu par to, kā tiesiski tiek aprēķināta soda nauda, un maina tiesiskā darījuma nosacījumus. Papildu negatīvs fakts, ka parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs izmanto psiholoģisku spiedienu, lai parādnieks noslēgtu vienošanos ar parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēju, kas faktiski anulē iepriekšējos līguma ar kreditoru nosacījumus, kas parādniekam bija izdevīgāki.

Publikācijas mērķis ir konstatēt, kādas īpatnības ir parādu ārpusstiesas atgūšanā praktiskajās darbībās un tiesiskajā regulējumā, kā arī efektīvātes noskaidrošana parāda atgūšanā, un vai ar Parādu ārpusstiesas atgūšanas likuma spēkā stāšanos iepriekš minētās problēmas tika atrisinātas.

Publikācijas izvirzītā mērķa sasniegšanai tiks šādas izpētes metodes: analīzes un sintēzes metode, indukcijas un dedukcijas metode, salīdzinošā metode, modelēšanas metode, socioloģiskā metode un sistēmiski - loģiskā metode.

Parādu ārpusstiesas atgūšanas tiesiskā regulējuma problemātika

Pirmsākumos termins „parāds” nāk no Itālijas, Dženovas, aptuveni no 13. gadsimta, ko vēlāk pilnveidoja Venēcijā. Tas viss ir ļoti saistīts ar divkāršās grāmatvedības rašanos, kur vārds „debets” nāk no latīņu vārda „debita”, kas nozīmē parāds īpašniekam. [2] Savukārt vārds „ticēt, uzticēties” nāk no latīņu valodas vārda „credere, credo”. Tātad, no šiem terminiem ir radušies vārdi kreditors un debitors. Līdz ar to parādu ārpusstiesas atgūšanas procesā ir divas puses kreditors – persona, kurai ir tiesības pieprasīt kavēto maksājumu saistību izpildījumu, un debitors – parādnieks, kuram ir

pienākums izpildīt saistību [3,16-17]. Interesants fakts, ka romiešu tiesībās par parādnieku dēvē „debitor intellegitur is, a qua invito exigipecunia-potest” tulkojumā, parādnieks ir tas, no kura var piedzīt naudu, kaut arī negrib maksāt [4, 128].

Tātad, lai noskaidrotu parādu ārpusstiesas atgūšanas jēdzienu, jāizprot šī savienojuma esošā vārdu nozīme. Termins „parāds” nozīmē - „naudas summa vai citas vērtības, kas uz saistību pamata jāatdod aizdevējam vai jāsaņem aizdevējam, attiecīgais darījums”. [5] Savukārt jaunā parādu ārpusstiesas piedziņas regulējumā, kas stājies spēkā 2012. gada 11. decembrī – „Parādu ārpusstiesas atgūšanas likums” (turpmāk – PĀAL) 1. panta pirmais punkts definē, ka „parāds ir maksājuma saistības, kas nav izpildītas tiesiskā darījumā vai tiesību aktā noteiktajā termiņā.” [6]. No iepriekšminētā var secināt, ka tēzaur.lv sniegtā definīcija ir vispārīga, savukārt PĀAL skaidrotā definīcija pieņem parādu tikai kā maksājuma saistības nevis, piemēram, kādu pakalpojumu, barteru. Nenoliedzami, likumā sniegtā definīcija rada precīzāku izpratni par parāda jēdzienu.

Normatīvajos aktos termins „piedzīņa” ir minēts Civilprocesa likumā [7] saistībā ar parādu atgūšanu tiesas ceļā, bet pēc autores domām, parāda ārpusstiesas atgūšanu arī var dēvēt par piedziņu. Termina „piedzīņa” skaidrojums ir – „ar tiesas spriedumu vai citu oficiālu aktu pamatota (kāda maksājuma) piespiedu iekasēšana” [8], līdz ar to ne tikai spriedums nepieciešams, lai veiktu piedziņu likumā noteiktajā kārtībā. Savukārt juridiski PĀAL izmanto vārdu atgūšana, ko definē, kā – „ārpusstiesas darbību kopums, ko kreditors vai parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs izmanto, aicinot parādnieku labprātīgi izpildīt kavētās maksājuma saistības” [6]. Kaut arī parādu ārpusstiesas atgūšanu dēvē par labprātīgu izpildi, tai pašā laikā parādnieki ne vienmēr vēlas pildīt savas saistības, līdz ar to parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējiem nepārtraukti ir jāatgādina par maksājumu kavēšanu vai neizpildi.

Tātad, apvienojot kopā šo terminu salikumu, autore izsecina parāda ārpusstiesas atgūšanas definīciju. Parādu ārpusstiesas atgūšana ir pirmstiesas darbību kopums likuma ietvaros, aicinot parādnieku labprātīgi izpildīt kavētās maksājuma saistības. Definīcijā darba autore iekļāva vārdu savienojumu likuma ietvaros, tādējādi, ka iespējas parādus atgūt ir vairākas, bet ne visas no tām ir likumīgas, piemēram, nav pieļaujama vardarbība, darbības, kas pārkāpj fizisko personu datu aizsardzību u.c.

Personas, kas nonākušas parādsaistību grūtībās, nereti neiedziļinās piedziņas procesa īpatnībās un jauc parādu ārpustiesas piedzinējus ar tiesu izpildītājiem. Savukārt parādu ārpustiesas piedzinēji nekaunas šo nezināšanu izmantot savā labā, draudot parādniekam ar mantas konfiskāciju, naudas piedziņu, bloķējot parādnieka kontus un piedziņu no radniekiem vai draud ar citu rīcību, ko parāda ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma sniedzēji nav tiesīgi izmantot parādu atgūšanas procesā.

Pastāv kreditori, kuriem ir pašiem savas parādu piedziņas nodaļas, piemēram bankām, citi algo atsevišķas sabiedrības, kas specializējas ārpustiesas parādu piedziņā. Tomēr parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs un arī ne banku kreditors nekādas aktīvas darbības pret parādnieka mantu un līdzekļiem nav tiesīgi veikt.

Saskaņā ar PĀAL 5.pantu parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs kreditora vārdā vai uzdevumā atgūt parādu, ja ir reģistrējies kā komersants vai profesionālās darbības veicējs un saņēmis speciālo atļauju (licenci) parāda atgūšanai, kuru izsniedz Patērētāju tiesību aizsardzības centrs. Tomēr minētā prasība nav attiecināma uz zvērinātiem advokātiem [6].

Parāda ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma sniedzēji ir tiesīgi sūtīt brīdinājuma vēstuli par to, ka personai ir neizpildītas parāda saistības, kurām iestājies izpildes termiņš, turklāt PĀAL stingri reglamentē, kāda veidā un kāda apmēra atbildības parādu piedzinējam ir tiesības piedzīt no parādnieka. Ja parāda ārpustiesas piedzinējam ir pilnvarojums pārstāvēt kreditoru tiesā, viņš var sagatavot prasības pieteikumu un iesniegt to tiesā, jo visas pārējās darbības – apmeklējumu, mantas izņemšanu, ar ko parāda ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma sniedzēji nereti parādniekiem piedraud savās vēstulēs, ir tiesīgi veikt tikai tiesu izpildītāji pēc tiesas lēmuma. Tātad, parāda ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma sniedzējs faktiski drīkst parādnieku tikai informēt.

PĀAL pirmās daļas 4.punkts nosaka, ka „kreditors vai parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs, uzsākot parāda atgūšanu, rakstveidā paziņo parādniekam par parāda esamību un aicina labprātīgi izpildīt kavētās maksājuma saistības, šajā paziņojumā sniedzama šāda informācija: kreditora prasījuma rašanās tiesiskais pamats – kreditora un parādnieka noslēgtā darījuma veids, darījuma noslēgšanas datums un darījuma priekšmets” [6]. Tas nozīmē to, ka piedzinējam ir pierādīšanas pienākums, kā arī parādniekam ir tiesības iepazīties

ar līgumu, kuru viņš noslēdza ar kreditoru. Šiem līgumiem vai šādu līgumu slēgšanas pierādījumiem jābūt pieejamiem vai nu kreditora vai parāda ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma sniedzēja lietvedībā. To regulē arī PĀAL 8.panta ceturtā daļa: „Saņēmis parādnieka iebildumus pret parāda esamību vai tā apmēru, kreditors vai parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs rakstveidā pamato parāda esamību un tā apmēru un, ja parādnieks pieprasa, izsniedz parāda esamību un tā apmēru pamatojošu dokumentu kopijas” [6].

Lai gan PĀAL skaidri nosaka, kādas darbības parāda ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs un nav tiesīgs veikt, tomēr praksē viss nav tik vienozīmīgi. Vēstulēs, kuras parādnieks saņem ārpustiesas piedziņas procesā, bieži tiek ietverti virsraksti sarkanā krāsā un pat draudi par to, ka parāda ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma sniedzējs pret parādnieku ierosinās kriminālprocesu. Piemēram šāds negodīgas komercprakses gadījums ir izskatīts 2013.gada 19.aprīļa Administratīvās rajona tiesas spriedumā Lietā Nr.A420288413(A2884-13/27), kurā tiesa atzīst, ka PTAC pamatoti atzinis, ka IK „/Nosaukums/” ir izdarījis LAPK 166.¹³panta trešajā daļā noteikto administratīvo pārkāpumu. “Kā izriet no lietas materiāliem, tad IK „/Nosaukums/” ir informējis parādnieku, pa to, ka tas ir tiesīgs pēc sava ieskata izvēlēties un uzsākt jebkādas aktīvas darbības, tai skaitā, visas parādnieka kustamās mantas, kas atrodas parādnieka vai viņa radnieka dzīvesvietā aprakstīšanu, izvešanu un pārdošanu izsolē. Tāpat IK „/Nosaukums/” lūgs apķīlāt parādnieka naudas līdzekļus kredītiestādēs un arestēt nekustamo īpašumu. gadījumā ja netiks iegūti naudas līdzekļi parāda dzēšanai, tad IK „/Nosaukums/” iesniegs iesniegumu Valsts policijā, lūdzot ierosināt kriminālprocesu saistībā ar naudas līdzekļu krāpšanu, lūdzot attiecībā uz parādnieku piemērojot drošības līdzekli – apcietinājumu” [9].

Šajā gadījumā tiesa atzina, ka šāda IK „/Nosaukums/” rīcība ir atzīstama par nepieļaujamu jebkādos apstākļos un norādīja, ka Pretenzijā veiktas darbības, saskaņā ar Civilprocesa likuma 69.un 70.nodaļas prasībām piedziņas vērsanu uz parādnieka mantu, izpildot spriedumu, ir tiesīgs veikt tiesu izpildītājs, nevis parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs.

Autores ieskatā, lai gan ārpustiesas parādu piedzinējiem ir tiesības informēt par reālām sekām, tomēr lielākoties parāda neizpilde, parā-

da laikus nesamaksāšana nav attiecināma uz pārkāpumu, par ko būtu nepieciešams rosināt kriminālprocesu. Šādas vēstules tiek rakstītas, lai iebiedētu parādniekus. Praksē ir konstatēti arī gadījumi, kad parādu piedzinēji mēdz maksāt zvērīnātiem advokātiem par vēstulēm, kas rakstītas uz viņu veidlapām, tā cenšoties cilvēku psiholoģiski ietekmēt. Vēstulēs parāda ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma sniedzējs arī piemin, ka, ja parāds netiks atmaksāts, tad parādniekam, piemēram, tiks atņemts īpašums. Bet informācijai apakšā ar maziem burtiem ir pievienota neliela piebilde, ka šāds piedziņas veids tiks pielietots, ja lieta tiks nodota tiesai. Autore piekrīt, ka tāda rakstura sekas ir iespējamās un piedzinēja pienākums ir par sekām informēt parādnieku, tomēr piedzinēji vienlīdz darbojoties likuma ietvaros cer, ka parādnieks neizlasīs ar maziem burtiem rakstīto piebildi.

Praksē šobrīd parādniekiem nosūtīto vēstuļu skaits ir samazinājies. Par iemeslu tam ir Ministru kabineta 29.01.2013. Noteikumi Nr.61 „Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi” [10] (turpmāk – Noteikumi Nr.61), kuros ir noteikts, ka parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam ir tiesības no parādnieka pieprasīt, lai tas atlīdzinātu pamatotus parāda atgūšanas izdevumus, kas kopsummā nepārsniedz 17 eiro. Pirms PĀAL un Noteikumu Nr.61 spēkā stāšanās, parādu ārpustiesas piedzinēji varēja rēķināt pieskaitīt papildu nepamatoti aprēķinātas ar piedziņu saistītos izdevumus, savukārt šobrīd viņiem nav tiesību to darīt.

Ne tikai ar vēstulēm parādniekam tiek atgādināts par parāda esamību, bet arī ar saziņu telefoniski vai klātienē sarunā, taču A.Šumovičs neizdala kā īpašu saziņas veidu tikšanos ar parādnieku klātienē, tikai principu CCL (angl. call - call - letter; tulkojums zvans - zvans - vēstule), kas pēc A. Šumoviča domām nozīmē - pēc diviem neviensmīgiem zvaniem seko vēstule [11,78]. Taču praksē vairums tomēr ir zvani parādniekiem, jo tas tomēr ir psiholoģiski efektīvāk.

Šobrīd parāda ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma sniedzēji atgādinājuma vēstules izmanto nelabprāt, jo tiesā pastāv iespēja šīs vēstules izmantot pret pašu piedzinēju. Parāda ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma sniedzēju var apsūdzēt agresīvā komercpraksē, nevēlēšanās risināt situāciju. Parādnieks tiesā var uzstāt, ka vēlēties vienoties ar piedzinēju, savukārt piedzinēji turpināja aprēķināt līgumsodu, kas ir pārsniedzis likumiskās robežas. Praksē ir gadījumi, kad tiesa

šo argumentu ņem vērā, secinot, ka līgumsodi un procenti ir nepamatoti uzrēķināti, un pieņem lēmumu, ka parādniekam ir jāatgriež kreditoram tikai pamatsumma.

Uz doto brīdi vēstuļu skaits parādniekiem kopumā ir samazinājies, tomēr telefona zvanu skaits, ko parādu piedzinēji veic, ir aktuāli. Arī šajā ziņā PĀAL paredz vairākus mehānismus patērētāju aizsardzībā saistībā ar telefona zvaniem. Piemēram, piedzinējiem ir aizliegts zvanīt parādniekam svētdienās vai likumā noteiktajās svētku dienās, laikā no pulksten 21.00 līdz 8.00 vai bez parādnieka iepriekšējas piekrišanas laikā no pulksten 21.00 līdz 23.00 [6].

Veicot zvanus, parāda ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma sniedzējam ir aizliegts izmantot agresīvas saskarsmes metodes, tajā skaitā izteikt draudus un veikt darbības, kas aizskar dzimuma, vecuma, rases vai etnisko piederību un drošību, reliģisko, politisko vai citu pārliecību, invaliditāti, sociālo izcelsmi un mantisko vai ģimenes stāvokli, kā arī seksuālo orientāciju, kā arī sazināties ar parādnieku viņa cieņu un godu aizskarošā formā.

Tomēr parāda ārpustiesas atgūšanas pakalpojuma sniedzēji ir atraduši likuma normu nepilnības. Piedzinēji zvana uz parādnieka darbavietu, zvana radiem un kaimiņiem, informējot, ka konkrētai personai ir parāda saistības un vēlas iegūt informāciju par personas kontaktiem. Ņemot vērā, ka šādas darbības nav uzskatāmas par objektīvi nepieciešamām un pamatotām parāda atgūšanai, saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.panta otrās daļas 3.punktu atzīstama par negodīgu komercpraksi [12]. Ir personas, kas ieraksta telefonu sarunu, lai vēlāk varētu iesniegt sūdzību par piedzinēja prettiesisku rīcību. Tomēr lietas izskatīšanas procesa laikā atklājas, ka numuri, no kuriem tika veikti zvani, nav parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēja reģistrēto numuru sarakstā un piedzinējs tiesas sēdē norāda, ka kāds vienkārši vēlas uzņēmumu diskreditēt. Praksē ir gadījumi, kad piedzinēji nodod parādnieku telefonu numuru sarakstus saviem uzņēmuma darbiniekiem vai citām pietuvinātām personām mājās, kas zvaniem izmanto priekšpamaksas numurus un draud parādniekiem. Šādos gadījumos tiesai nav tiesiska pamata konstatēt uzņēmuma prettiesisko rīcību un parādniekam nav iespēju pierādīt savu tiesību aizskārumu. Autors ieskatā būtu nepieciešams PĀAL ietvert normu, kura nosaka pienākumu reģistrēt un izvietot

uzņēmuma telefonu numurus saziņai ar parādnikiem Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājas lapā. Autore piedāvā papildināt PĀAL 11.pantu ar 1¹.daļu šādā redakcijā: „Parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs saziņai ar parādnieku izmanto Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājas lapā reģistrētos tālruņa numurus”. Ietverot šādu regulējumu, personai būs iespēja pārbaudīt vai telefoniski sniegta informācija par parādu ir uztverama nopietni un prasa no personas rīcību, un ja persona konstatē, ka konkrētais tālruņa numurs nav piedzinēju sarakstā, tad ignorē zvanus no šā adresāta vai griežas tiesību sargājošās iestādēs ar sūdzību.

Saskaņā ar PĀAL 10.panta pirmās daļas 3.punktu, parādu piedzinējam nav tiesību apmeklēt parādnieku viņa dzīvesvietā vai darba vietā, bez viņa rakstiskas piekrišanas.[5] Autores ieskatā šāds saziņas līdzeklis nav nepieciešams, jo parādu piedzinējam pastāv iespēja uzaicināt parādnieku ierasties piedzinēja darba vietā un komunicēt ar personu. Gadījumos, ja parādnieks nevēlēsies klātienē komunikāciju, tad arī rakstisku atļauju viņš nesniegs. Autores ieskatā būtu nepieciešams izslēgt PĀAL 10.panta pirmās daļas 3.punktā vārdus „bez parādnieka iepriekšējas piekrišanas”, jo nav saprotama likumdevēja griba iekļaut šo normu esošajā redakcijā, turklāt pētot PĀAL anotāciju [13] nav atrodama argumentācija piedzinēja apmeklējumiem parādnieka dzīvesvietā, vai darba vietā.

Prakse liecina, ka līgumā, ko slēdz kredītņēmējs un ne banku kreditors, tiek atrunāts laika periods, kurā kreditors aizņēmuma neatgriešanas gadījumā vērsīsies pie parādu piedzinējiem, kā arī prakse liecina, ka patēriņa kredītu gadījumos bieži vien tās ir 30 dienas, bet reāla parādu piedziņa sākās arī pēc 60 dienām. Savukārt, ātro kredītu sabiedrības piedziņu uzsāk ātrāk un lietu parādu piedzinējiem nodod pat pēc pirmā nemaksāšanas gadījuma.

Vispirms kreditors vai ārpustiesas parādu atgūšanas pakalpojuma sniedzējs parādniekam rakstveidā paziņo par parāda esamību, un aicina labprātīgi izpildīt kavēto maksājumu saistības. Parādniekam ir tiesības sniegt iebildumus par parāda esamību, tā apmēru un samaksas termiņu 21 dienas laikā no šāda paziņojuma saņemšanas brīža. Šajā laikā ārpustiesas parādu atgūšanas pakalpojuma sniedzējam nav tiesību veikt nekādas parāda atgūšanas darbības, piemēram, iekļaut informāciju par parādnieku parādvēstures datubāzē vai veicināt parāda atgūšanas izdevumu pieaugu-

mu. Ja patērētājs maksājumu nav veicis ilgāk par 60 dienām un ir pagājis 21 diena, kopš parādu ārpustiesas atgūšanas, pakalpojuma sniedzējs nosūtījis rakstisku paziņojumu par parādu, tad kredītņēmēju iekļauj parādvēstures datubāzē.

Vēl būtiski parāda ārpustiesas atgūšanu ietekmē galvotājs, ar ko nereti praksē sastopamies arvien biežāk, kurš nepieciešams ķīlas kredīta iegūšanai. Galvotājs, parakstot galvojuma līgumu, uzņemas tādu pašu atbildību, kā pats aizdevumaņēmējs. Praksē vairums gadījumu ir situācijas, ka laulātie iegādājas nekustamo īpašumu, tad izšķiras un beigās pats aizdevumaņēmējs veido maksātnespēju, līdz ar to parādnieks sedz parādu maksātnespējas grafika ietvaros, taču galvotājam ir jāsedz atlikusī summa [14]. Galvotāji neapzinās savu atbildību, uzticēdamies kredīta aizņēmējam, tādēļ darba autore uzskata, ka galvotājs, parakstot galvojuma līgumu, neapzinās tā sekas, kā arī to, cik lielā mērā ir atbildīgi attiecīgajā juridiskajā darījumā. Cik lielā mērā galvotājs ir atbildīgs par parāda atmaksu, tiek regulēts pašā līgumā, kā arī Civillikuma 1697.pants nosaka to, ka galvotājs ir atbildīgs tik lielā mērā, cik ir uzņēmies šīs saistības [15], tomēr vairums praksē sastopamies ar gadījumiem, ka galvotājs galvo pilnā apmērā. Galvojuma seku tiesisko institūtu regulē Civillikuma 1696.pants līdz 1709.pantam. Darba autore uzskata, pirms parakstīt galvojuma līgumu, protams, kā jebkuru līgumu, ir jāizlasa un jāizanalizē un tai pašā laikā jāiepazīstas ar galvojuma seku tiesisko institūtu Civillikumā.

Autores praksē esošais gadījums liecina par spēju kreditoram vienoties ar parādnieku. Banka pēc galvenā parādnieka Maksātnespējas procesa veiksmīgas norises pēc gada griezās pie galvotāja, kas bija galvenā parādnieka laulātais, un piedāvāja segt parādu saistības, kuras palika pēc procesa pabeigšanas. Nosacījumi, ko piedāvāja banka parāda atgūšanai galvotājam, bija autores ieskatā, pieņemami un korekti. Atlikusi parāda summa bija aptuveni 40 000 eiro, kuru galvotājs, protams, nespētu atmaksāt bankai un būtu jāuzsāk Maksātnespējas process. Tajā brīdī arī bankai bija skaidrs, ka galvotājs nespēs atmaksāt atlikušo parāda summu, jo kustamo un nekustamo īpašumu galvotājam nebija, nebija arī noguldījumu kredīties-tādēs un citu papildu ienākumu. Banka piedāvāja segt saistības aptuveni Maksātnespējas procesa summas apmērā, pat norādīja par iespēju mazāk, izejot no galvotāja darba samaksas, aprēķinot 1/3 no ienākumiem. Banka piedāvāja divus variantus:

samaksu trīs gadu laikā, slēdzot patēriņa līgumu ar 0% par aizdevuma izmantošanu un bez komisijas maksām, vai samazinot atmaksas summu, ja visa summa tiks apmaksāta 60 dienu laikā. Banka, izvērtējot katra parādnieka iespējas atmaksāt parādu, piedāvā parādu ārpustiesas piedziņas komitejai summas parādu atgūšanai, konkrētajā gadījumā banka akceptēja 4600 eiro grafikā uz trim gadiem vai 3910 eiro, maksājot no saviem līdzekļiem 60 dienu laikā no Vienošanās parakstīšanas. Izvērtējot bankas piedāvājumu, tika nolemts norēķināties ar banku vienā maksājumā 60 dienu laikā, jo parāda atmaksas summu starpība bija ievērojama. Papildu Vienošanai banka piedāvāja, apmaksas gadījumā, parakstīt ar galvotāju Galvojuma atcēlēja līgumu 30 dienu laikā. Ņemot vērā, ka izveidojusies situācija un parādnieka lēmums bija apmaksāt visu summu uzreiz, naudas iemaksa kreditora kontā un Vienošanās tika noslēgts vienlaicīgi ar Galvojuma atcēlēja līgumu.

Konkrētajā gadījumā ieguvēji ir abas puses: kreditors saņēma atgūstamo summu vienā maksājumā, bet galvotājs izbēga no sekām un ierobežojumiem, kas iestājas pēc Maksātnespējas procesa pabeigšanas, tas ir sabojāta kredīta vēsture un attiecīgo amatu ieņemšana [16].

Secinājumi

Publikācijā autore vēlējas konstatēt, kādas īpatnības ir parādu ārpustiesas atgūšanā praktiskajās darbībās un tiesiskajā regulējumā, kā arī efektivitātes noskaidrošana parāda atgūšanā, un, vai ar Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma spēkā stāšanos iepriekš minētās problēmas tika atrisinātas.

Lai gan Parādu ārpustiesas atgūšanas likums skaidri nosaka, kādas darbības piedzinējs ir tiesīgs un nav tiesīgs veikt, tomēr praksē viss nav tik vienozīmīgi. Jaunpieņemtais Parādu ārpustiesas atgūšanas likums, kurš stājās spēkā 2012. gada 11. decembrī, pēc darba autores domām, ir īss, konsolidēts un pietiekami skaidri izklāsta parāda ārpustiesas atgūšanu. Tomēr praksē ne vienmēr parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs un to pārstāvji pilnvērtīgi un godprātīgi pilda šo likumu. Praksē ir sastopami parādu ārpustiesas piedzinēji, kuru uzskats par ārpustiesas piedziņu, stājoties spēkā jaunām likumam, nav būtiski mainījies. Piedzinēju ieskatā, efektīvākais piedziņas veids tomēr ir draudi un psiholoģiskā ietekmēšana. Vēl joprojām pastāv kāds parādu ārpustiesas piedzinējs, kas draud parādniekam ar krimi-

nālatbildību, draud ar konfiskāciju, vai tamlīdzīgi. Šobrīd parādu piedzinēji atgādinājuma vēstules izmanto nelabprāt, jo tiesā pastāv iespēja šīs vēstules izmantot pret pašu piedzinēju. Piedzinēju var apsūdzēt agresīvā komercpraksē un nevēlēšanās risināt situāciju. Piedzinēji bieži atrod un izmanto savā praksē likuma normu nepilnības.

Publikācijas autore saskatīja likumā un praksē nepilnības, un sniedza savus priekšlikumus situācijas risināšanā.

Situācijās, kad piedzinēji saziņai ar parādnieku izmanto tālruņa numurus, kas nav reģistrēti kā konkrētā uzņēmuma pakalpojuma sniegšanas numuri, autores ieskatā būtu nepieciešams Parādu ārpustiesas atgūšanas likumā ietvert normu, kura noteiktu pienākumu reģistrēt un izvietot uzņēmuma telefonu numurus saziņai ar parādniekiem Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājas lapā. Autore piedāvā papildināt Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 11.pantu ar 1¹.daļu šādā redakcijā: „Parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs saziņai ar parādnieku izmanto Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājas lapā reģistrētos tālruņa numurus”. Ietverot šādu regulējumu, personai būs iespēja pārbaudīt, vai telefoniski sniegta informācija par parādu ir uztverama nopietni un prasa no personas rīcību, un, ja persona konstatē, ka konkrētais tālruņa numurs nav piedzinēju sarakstā, tad ignorē zvanus no šā adresāta vai griežas tiesību sargājošās iestādēs ar sūdzību.

Saskaņā ar Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 10.panta pirmās daļas 3.punktu, parādu piedzinējam nav tiesību apmeklēt parādnieku viņa dzīvesvietā vai darba vietā, bez viņa rakstiskas piekrišanas. Autores ieskatā šāds saziņas līdzeklis nav nepieciešams, jo parādu piedzinējam pastāv iespēja uzaicināt parādnieku ierasties piedzinēja darba vietā un komunicēt ar personu. Gadījumos, ja parādnieks nevēlēsies klātienē komunikāciju, tad arī rakstisku atļauju viņš nesniegs. Autores ieskatā būtu nepieciešams izslēgt Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 10.panta pirmās daļas 3.punktā vārdus „bez parādnieka iepriekšējas piekrišanas”, jo nav saprotama likumdevēja griba iekļaut šo normu esošajā redakcijā, turklāt pētot Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma anotāciju, nav atrodama argumentācija piedzinēja apmeklējumiem parādnieka dzīvesvietā vai darba vietā.

Publikācijā autore apskatīja savā praksē bijušo gadījumu, kurā kreditors galvotājam piedāvāja atrisināt parādu saistības, nevis pasliktināt galvotāja maksātspēju. Autores ieskatā, šī prakse

atspoguļo iestādes labas pārvaldības principu un liecina par spēju kreditoram vienoties ar parādnieku un sniegt abpusēji izdevīgu piedāvājumu, kurā ieguvēji ir abas puses.

Rezumējot iepriekš minēto, autoresprāt, rakstā ir izdevies konstatēt, kādas īpatnības ir parādu ārpustiesas atgūšanā praktiskajās darbībās un tiesiskajā regulējumā. Neskatoties uz to, ka praksē pastāv indivīdi, kuri vēl joprojām uzskata, ka efektīvākā parādu atgūšana ir draudi un psiholoģiskā ietekmēšana, autore secina, ka jaunpieņemtais Parādu ārpustiesas atgūšanas likums ir sasniedzis savu mērķi un sakārtojis parādu atgūšanas jomu.

Situācijās, kad piedzinēji saziņai ar parādnieku izmanto tālruņa numurus, kas nav reģistrēti kā konkrētā uzņēmuma pakalpojuma sniegšanas numuri, autores ieskatā būtu nepieciešams Parādu ārpustiesas atgūšanas likumā ietvert normu, kura noteiktu pienākumu reģistrēt un izvietot uzņēmuma telefonu numurus saziņai ar parādniekiem Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājas lapā. Autore piedāvā papildināt Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 11.pantu ar 1¹.daļu šādā redakcijā: „Parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs saziņai ar parādnieku izmanto Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājas lapā reģistrētos tālruņa numurus”. Ietvert šādu regulējumu, personai būs iespēja pārbaudīt, vai telefoniski sniegta informācija par parādu ir uzticama nopietni un prasa no personas rīcību, un, ja persona konstatē, ka konkrētais tālruņa numurs nav piedzinēju sarakstā, tad ignorē zvanus no šā adresāta vai griežas tiesību sargājošās iestādēs ar sūdzību.

Saskaņā ar Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 10.panta pirmās daļas 3.punktu, parādu

piedzinējam nav tiesību apmeklēt parādnieku viņa dzīvesvietā vai darba vietā, bez viņa rakstiskas piekrišanas. Autores ieskatā šāds saziņas līdzeklis nav nepieciešams, jo parādu piedzinējam pastāv iespēja uzaicināt parādnieku ierasties piedzinēja darba vietā un komunicēt ar personu. Gadījumos, ja parādnieks nevēlēsies klātienē komunikāciju, tad arī rakstisku atļauju viņš nesniegs. Autores ieskatā būtu nepieciešams izslēgt Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 10.panta pirmās daļas 3.punktā vārdus „bez parādnieka iepriekšējas piekrišanas”, jo nav saprotama likumdevēja griba iekļaut šo normu esošajā redakcijā, turklāt pētot Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma anotāciju, nav atrodama argumentācija piedzinēja apmeklējumiem parādnieka dzīvesvietā vai darba vietā.

Publikācijā autore apskatīja savā praksē bijušo gadījumu, kurā kreditors galvotājam piedāvāja atrisināt parādu saistības, nevis pasliktināt galvotāja maksāspēju. Autores ieskatā, šī prakse atspoguļo iestādes labas pārvaldības principu un liecina par spēju kreditoram vienoties ar parādnieku un sniegt abpusēji izdevīgu piedāvājumu, kurā ieguvēji ir abas puses.

Rezumējot iepriekš minēto, autoresprāt, rakstā ir izdevies konstatēt, kādas īpatnības ir parādu ārpustiesas atgūšanā praktiskajās darbībās un tiesiskajā regulējumā. Neskatoties uz to, ka praksē pastāv indivīdi, kuri vēl joprojām uzskata, ka efektīvākā parādu atgūšana ir draudi un psiholoģiskā ietekmēšana, autore secina, ka jaunpieņemtais Parādu ārpustiesas atgūšanas likums ir sasniedzis savu mērķi un sakārtojis parādu atgūšanas jomu.

Izmantotās literatūras un avotu saraksts

1. Statistika par ārpus tiesas parādu atgūšanas sektoru. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs. Pieejams: <http://www.ptac.gov.lv/lv/content/statistika-par-arpustiesas-paradu-atgusanas-sektoru>
2. SIA Integrals plus. Grāmatvedības vēsture – Pieejams: <http://www.integralsplus.lv/gramatvedibas-vesture>
3. Torgāns K. Saistību tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2011.
4. Kalniņš V. Romiešu civiltiesību pamati. Rīga: Zvaigzne, 1977.
5. Tēzaura skaidrojošā vārdnīca. Pieejams: <http://www.tezaurs.lv>
6. Parādu ārpus tiesas atgūšanas likums. LR likums. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=252964>
7. Civilprocesa likums: Likums. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=50500>
8. Oxford living dictionaries. Pieejams: <https://lv.oxforddictionaries.com/skaidrojums/piedzina>
9. Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2013.gada 19.aprīļa spriedums Lietā Nr.A420288413 (A2884-13/27) Pieejams: https://www.tiesas.lv/Media/Default/Admin.tiesu%20spriedumi/Admin.raj.tiesas%20spriedumi/2013/Apr%C4%ABlis/19.04.2013/AL_1904_raj_A-01055-13_27.pdf
10. Ministru kabineta 29.01.2013. noteikumi Nr.61 „Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi.” Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=254472>
11. Шумович А.В. 100 шагов по сбору долгов: Практическое руководство по работе с должниками. Изд: Манн, Иванов и Фербер, 2007. - 240 с.
12. Negodīgas komercprakses aizlieguma likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/167759-negodigas-komercprakses-aizlieguma-likums>
13. Parādu ārpus tiesas atgūšanas likuma anotācija. Pieejams: <http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/9728B10CEA3D95B6C2257953004A7F11?OpenDocument>
14. Jankeviča I., Mg. iur., Galvnieka atbildība, ja galvenajam parādniekam maksātnespējas procesā dzēstas saistības. Jurista Vārds, 2006.gada 12.janvāris, NR.2 (905). Pieejams: <http://leadell.lv/static/galvnieka-atbildiba-ja-galvenajam-paradniekam-maksatnespejas-procesa-dzestas-saistibas-2016.01.12.pdf>
15. Civillikums. Likums.. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=90220>
16. Publikācijā tika izmantoti autores personīgie prakses materiāli.

References

1. Statistics on extrajudicial debt recovery sector. Consumer rights Protection Centre. Available: <http://www.ptac.gov.lv/lv/content/statistika-par-arpustiesas-paradu-atgusanas-sektoru>
2. SIA Integrals plus. Accounting history - Available: <http://www.integralsplus.lv/gramatvedibas-vesture>.
3. Torgans K. Liability Law. Textbook. Riga: Courthouse Agency, 2011.
4. Kalniņš V. Roman civil foundations. Riga: Star 1977.
5. Tezaurs glossary. Available: <http://www.tezaurs.lv>
6. Law On Extrajudicial Recovery of Debt. Law. Available: <http://likumi.lv/doc.php?id=252964>
7. Civil Procedure Law: Law. Available: <https://likumi.lv/doc.php?id=50500>
8. Oxford living dictionaries. Available: <https://lv.oxforddictionaries.com/skaidrojums/piedzina>
9. Administrative District Court of Riga court house of 19 April 2013 in Case Nr.A420288413 (A2884-13/27) Available: https://www.tiesas.lv/Media/Default/Admin.tiesu%20spriedumi/Admin.raj.tiesas%20spriedumi/2013/Apr%C4%ABlis/19.04.2013/AL_1904_raj_A-01055-13_27.pdf
10. The Cabinet of Ministers of 01.29.2013. Regulations No. 61 «Regulations Regarding the Permissible Amount of Expenses for Recovery of a Debt and the Non-reimbursable Expenses.» Available: <https://likumi.lv/doc>.

php?id=254472

11. Shumovich A. V. 100 steps on collecting debts: Practical guidance on work with debtors. Publ.: Mann, Ivanov and Ferber, 2007.- 240 p.
12. Unfair Commercial Practices Prohibition Law. Available: <https://likumi.lv/ta/id/167759-negodigas-komercprakses-aizlieguma-likums>
13. Annotation of Law On Extrajudicial Recovery of Debt. Available: <http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/9728B10CEA3D95B6C2257953004A7F11?OpenDocument>
14. Jankevics I. Mg. iur. Guarantor's liability if the principal debtor in insolvency proceedings extinguished liability. Lawyer's Name, 12 January 2006, No. 2 (905). Available: <http://leadell.lv/static/galvinieka-atbildiba-ja-galvenajam-paradniekam-maksatnespejas-procesa-dzestas-saistibas-2016.01.12.pdf>
15. Civil Law. Available: <https://likumi.lv/doc.php?id=90220>
16. In the publication the author used the materials from personal practice.

Summary

In the study the author wanted to define what are the features in extrajudicial practical activities and legal regulation of collecting debts and also to define efficiency of compensation of debts and whether the collecting problems with the adoption of "Law on Extrajudicial Recovery of Debt" have been solved.

Although, the Law on extrajudicial recovery of debt clearly defines what activities the collector is and is not entitled to do, not everything is that straightforward in practice. The new Law on extrajudicial recovery of debt coming into force on December 11, 2012, in the author's opinion, is concise and consolidated, and clearly enough explains the extrajudicial recovery of debt. However, in practice not always the supplier of the debt recovery service and its representatives observe this law fully and in good faith.

Practice shows that extrajudicial debt collector's opinions on extrajudicial recovery of debt have not changed with the adoption of the new law. To their mind, the most effective way of collecting is threat and psychological coercion. There still exist collectors threatening the debtor with criminal responsibility, confiscation of property and the like. Presently, debt collectors are reluctant to use reminder letters, because there is a possibility to use these letters in court against the collectors themselves. The collector may be sued with aggressive commercial practice and reluctance to solve the situation. Collectors often find and use in practice the imperfections of law.

The author has found imperfections in the law and the practice and has formulated suggestions to solve the situation.

In situations when collectors communicate with the debtor through phone numbers that are not registered as service numbers of the particular company, the author considers it necessary to introduce a rule in the law setting obligation of registering the company phone numbers envisaged for communication with debtors and placing them in the website of the Consumer Rights Protection Centre. The author suggests supplementing the Paragraph 11 of the Law on extrajudicial recovery of debt as follows: „Supplier of the debt recovery service for communication with the debtor uses phone numbers registered in the website of the Consumer Rights Protection Centre. With inclusion of this regulation any person will be able to check if the information received by phone is to be taken for granted and demands action from the person, and if the person finds that the phone number is not in the list of debt collectors, then the person may ignore the calls from this addressee or turns to law-enforcement bodies with complaints.

In accordance with the paragraph 10, clause 3 of the Law on extrajudicial recovery of debt, the debt collector is not entitled to visiting the debtor in his living place or at work without their written agreement. The author holds the opinion that this means of communication is not necessary, as the debt collector may invite the debtor to arrive at the collector's working place and communicate with the person. In case the debtor does not wish to communicate in reality, he also will not give a written agreement. The

author suggests to exclude from the paragraph 10, clause 3 of the Law on extrajudicial recovery of debt the following wording: "without the debtor's prior consent", because it does not make understandable the legislature's intention to include this provision in the present version, besides, when researching the annotation of the Law on extrajudicial recovery of debt, argumentation for collectors' visits at the debtors' living or working place can not be found.

In her publication the author studied a case from her own practice, where a creditor offered the guarantor to solve the debt obligations, not degrade guarantor's solvency. The author holds the opinion that this practice reflects the principle of good governance and evidences the ability of creditor step into agreement with debtor and come to a mutually beneficial offer, where both the parties are the winners. Summarising the above, the author holds the opinion that the publication has succeeded in finding out features existing in extrajudicial practical activities and legal regulation of collecting debts. Although, in practice individuals can be found who consider threat and psychological coercion as the most effective methods in debt recovery, the author concludes that the new Law on extrajudicial recovery of debt has reached its goal and set the order in the sphere of debt recovery.